

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ

Головчук Юрій Михайлович

Теоретико-методологічні засади дослідження феномену відповідальної політики

УДК 32:005.25

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-6.1>

Головчук Юрій Михайлович
аспірант кафедри політичних інститутів
і процесів
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ,
Україна
ORCID: 0009-0005-9950-7948

Феномен відповідальної політики є одним із ключових аспектів сучасного політичного дискурсу, що визначає ефективність функціонування державних інституцій та рівень довіри суспільства до політичної системи. Актуальність цієї теми зумовлена зростанням викликів, пов'язаних із політичною нестабільністю, дефіцитом підзвітності влади та етичними дилемами у прийнятті рішень.

Мета дослідження полягає у формуванні теоретико-методологічних основ для розуміння відповідальної політики як комплексного соціально-політичного явища. У роботі розглядаються підходи до визначення сутності відповідальної політики, її структурних компонентів, а також впливу на якість державного управління. Методологія дослідження базується на міждисциплінарному підході, що поєднує елементи політичної філософії, соціології, етики та публічного адміністрування. Використано методи аналізу та синтезу, порівняльний метод, системний підхід, а також метод моделювання, що дозволяє визначити потенційні наслідки впровадження принципів відповідальної політики.

Результати дослідження демонструють, що відповідальна політика ґрунтується на принципах підзвітності, прозорості, моралі та орієнтації на суспільне благо. Застосування цих принципів сприяє підвищенню ефективності державного управління. Встановлено, що одним із ключових інструментів реалізації відповідальної політики є активна взаємодія між громадянським суспільством і державними інституціями. Дослідження дає можливість сформулювати основу для подальших практичних розробок у сфері забезпечення відповідального політичного управління та створення механізмів оцінки ефективності політичних рішень.

Ключові слова: відповідальна політика, підзвітність, прозорість, політична етика, державне управління, громадянське суспільство, публічна політика, політична відповідальність, управлінські рішення.

Вступ. Феномен відповідальної політики в сучасному політичному та науковому дискурсі є важливим об'єктом дослідження. В умовах глобальних викликів, зокрема політичної нестабільності, зростання корупції та падіння довіри громадян до інституцій влади, необхідність впровадження принципів відповідальної політики набуває особливої актуальності. Цей феномен охоплює як етичні аспекти діяльності державних і політичних структур, так і їхню здатність реагувати на суспільні запити, забезпечуючи підзвітність, прозорість і орієнтацію на суспільне благо. Відповідальна політика є одним із ключових аспектів сучасного політичного життя, що визначає ефективність функціонування державних інституцій та рівень довіри суспільства до політичної системи.

Мета та завдання. Таким чином, мета даного дослідження полягає у формуванні теоретико-методологічних основ для розуміння відповідальної політики як комплексного соціально-політичного явища, а також – у визначенні її сутності, принципів і механізмів реалізації.

Методи дослідження. Методологія даного дослідження базується на міждисциплінарному підході, що поєднує елементи політичної філософії, соціології, етики та публічного адміністрування. Використано методи аналізу та синтезу, порівняль-

ний метод, системний підхід, а також метод моделювання, що дозволяє визначити потенційні наслідки впровадження принципів відповідальної політики.

Результати. Відповідальна політика як соціально-політичний феномен має багатовимірний характер. Вона охоплює здатність державних і політичних акторів приймати рішення, що відповідають суспільним інтересам, дотримуючись при цьому принципів підзвітності, прозорості й етичності. Відповідальна політика охоплює низку базових характеристик, які визначають якість політичної діяльності. Насамперед, це здатність державних і політичних інституцій дотримуватись етичних принципів, прозорості й відкритості в ухваленні рішень. Вона також передбачає врахування довгострокових наслідків політичних дій, що є важливим фактором у розв'язанні суспільних проблем.

За словами Макса Вебера, «відповідальність політика полягає у зважуванні на наслідки своїх дій, а не лише на їхню моральну правомірність». У своїх роботах Макс Вебер наголошував, що відповідальна політика повинна зосереджуватися не лише на «етичній переконаності», а й на реальних наслідках дій політиків [11].

Деякі науковці, зокрема Джон Роулз, звертали увагу на важливість справедливості як основи для

формування відповідальної політики, а Адам Сміт у своїй праці «Дослідження про природу і причини багатства народів» наголошував на необхідності врахування суспільного добробуту у прийнятті політичних рішень [7, с. 91]. Джон Роулз у своїй роботі «Теорія справедливості» пропонує концепцію «справедливості як чесності», яка може стати базою для розвитку політичної відповідальності. Роулз наголошував, що суспільні інституції повинні забезпечувати рівні можливості для всіх громадян і бути підзвітними своїм громадянам, що є одним із наріжних каменів відповідальної політики [5, с. 42].

Теоретико-методологічний фундамент дослідження феномену відповідальної політики базується на кількох основних концептуальних підходах. Теоретичні підходи до аналізу відповідальної політики включають в собі: ліберальний підхід, що підкреслює важливість прав і свобод людини, його прихильниками були Дж. Локк та Дж. С. Мілль; суспільно-договірний підхід (Ж.-Ж. Руссо, Дж. Роулз), яка акцентує увагу на взаємній відповідальності між владою і суспільством, а також інституційний підхід, що розглядає роль інституційних механізмів у забезпеченні підзвітності та прозорості (Д. Норт).

Ліберальна теорія підкреслює значення прав і свобод людини, які є фундаментом відповідального управління. Наприклад, Джон Локк наголошував, що держава повинна діяти як слуга громадян, а не як їхній господар. Це підкреслює важливість підзвітності політиків перед суспільством [8].

Суспільно-договірний підхід, запропонований Ж.-Ж. Руссо та Джоном Роулзом, фокусується на ідеї суспільного договору між владою і громадянами. Він передбачає, що уряд повинен діяти відповідно до інтересів суспільства, а громадяни мають право контролювати виконання цього договору. Цей підхід лежить в основі багатьох сучасних демократичних систем [5, с. 51].

Інституційний підхід, розроблений зокрема таким дослідником і економістом, як Дуглас Норт, розглядає роль інституцій у забезпеченні підзвітності та прозорості. Інституції створюють певні «правила гри», які визначають саме те, як повинні діяти ті, чи інші політичні суб'єкти. Ефективність політичних інституцій, на думку Норта, залежить від їхньої здатності впроваджувати правила, що підтримують підзвітність і мінімізують корупцію [2, с. 386].

Методологічно дослідження відповідальної політики включає використання таких методів, як системний аналіз, порівняльний підхід та моделювання. Наприклад, порівняльний аналіз дозволяє дослідити, як різні країни впроваджують принципи відповідальної політики, і які наслідки це має для їхньої політичної стабільності та економічного розвитку.

Методологічне дослідження феномену відповідальної політики базується на міждисциплінар-

ному підході, що охоплює політичну філософію, етику, соціологію та публічне управління. Системний аналіз дозволяє оцінити взаємодію між суб'єктами політики, а порівняльний метод дає змогу дослідити міжнародний досвід.

Поняття відповідальної політики тісно пов'язане із загальною концепцією належного врядування (good governance). Ця ідея була широко популяризована ООН і включає такі принципи, як ефективність, підзвітність, прозорість і участь громадян. Таким чином, відповідальна політика є частиною більшого контексту сталого розвитку й демократичного управління.

Принципи державного управління на основі концепції належного врядування являє собою комплексну систему стандартів, що відображає цінності та поведінку, яких громадяни, організації, підприємства та інші інституції очікують від сучасного державного управління [6]. Вони були розроблені, щоб скеровувати відомства у справах розширення Європейського Союзу (ЄС) та політики сусідства в їхніх реформаторських зусиллях, спрямованих на усунення недоліків у державному управлінні та виконання вимог ЄС щодо однієї з «основ» процесу вступу. Принципи були розроблені Програмою SIGMA, спільною ініціативою Європейського союзу та Організації економічного співробітництва та розвитку, що фінансується ЄС на запит Європейської Комісії [3].

У контексті сучасної політики важливим аспектом також є залучення громадськості до процесів прийняття рішень. Це дозволяє зменшити відчуження між суспільством і владою, а також підвищує рівень довіри громадян до політичних інституцій. Таким чином, відповідальна політика є не лише набором принципів, але й механізмом забезпечення демократичного врядування.

До ключових принципів відповідальної політики належать: підзвітність, прозорість, етичність та орієнтація на суспільне благо. Принцип підзвітності є основоположним для відповідальної політики. Він передбачає, що політики й державні установи мають звітувати перед громадянами про свої дії та прийняті рішення. Наприклад, регулярні звіти про використання бюджетних коштів є проявом підзвітності, що забезпечує контроль з боку суспільства.

Прозорість як принцип означає відкритість у процесах ухвалення рішень і доступ громадян до інформації. На практиці це виявляється у публікації даних про діяльність уряду, що дозволяє суспільству контролювати роботу органів влади. Прозорість є важливим засобом боротьби з корупцією, адже відкритий доступ до інформації унеможливає приховування неправомірних дій [13].

Етичність є ще одним важливим принципом, що регулює моральну сторону політичної діяльності. Як зазначав Аристотель, справедливість є осно-

вою будь-якої держави, і без етичного підходу до управління неможливо забезпечити гармонійний розвиток суспільства [10, с. 81].

Орієнтація на суспільне благо передбачає пріоритетність громадських інтересів над приватними. Це означає, що політики мають ухвалювати рішення, спрямовані на довгостроковий добробут громадян, навіть якщо вони є непопулярними у короткостроковій перспективі.

Нормативно-правова база відіграє важливу роль у регулюванні відповідальної політики. Основоположним документом є Загальна декларація прав людини (1948 р.), яка закладає принципи рівності, підзвітності та прозорості. Стаття 21 цього документа проголошує, що влада має бути вираженням волі народу [12]. Конвенція ООН проти корупції (2003 р.) є ще одним важливим документом, який регламентує питання прозорості та боротьби з корупцією. Ця конвенція стала основою для впровадження антикорупційних механізмів у багатьох країнах світу [15].

В Україні ключовим нормативним документом є Конституція України. Згідно зі статтею 3, людина, її життя і гідність, права і свободи визнаються найвищою цінністю. Це створює правову основу для впровадження принципів відповідальної політики в управлінські практики [16, с. 4, 5]. Також важливу роль відіграють такі нормативні акти, як закони України «Про доступ до публічної інформації» та «Про запобігання корупції». Ці закони спрямовані на забезпечення прозорості діяльності державних органів та підвищення підзвітності посадових осіб.

Реалізація принципів відповідальної політики вимагає активної участі громадянського суспільства. Як зазначає Роберт Даль, ефективна демократія можлива лише за умов відкритого діалогу між владою і суспільством [1]. Це також вимагає і комплексного підходу, який охоплює реформування інституцій, залучення громадськості до процесу ухвалення рішень та впровадження сучасних технологій. Одним із ключових аспектів є забезпечення прозорості діяльності державних органів. Наприклад, запровадження електронних систем публічних закупівель, таких як **ProZorro** в Україні, дозволяє зменшити рівень корупції та забезпечити ефективне використання бюджетних коштів [4].

Активна участь громадянського суспільства є ще одним важливим фактором. Громадські організації та ЗМІ відіграють роль так званого «сторожового пса», контролюючи дії влади та виявляючи порушення. Наприклад, організація Transparency International активно сприяє боротьбі з корупцією через моніторинг діяльності державних структур. Цей підхід забезпечує підзвітність і підтримує високі етичні стандарти в політиці.

Значний потенціал для впровадження відповідальної політики мають сучасні цифрові техноло-

гії. Електронне урядування (e-government) забезпечує громадянам доступ до державних послуг і інформації, сприяючи відкритості управлінських процесів. Наприклад, портали відкритих даних дозволяють аналізувати бюджетні витрати чи статистику публічних послуг, що робить діяльність органів влади прозорішою.

Ще одним важливим аспектом є впровадження механізмів оцінки ефективності політичних рішень. Ці механізми можуть включати публічні консультації, аналіз впливу рішень на суспільство та аудит використання ресурсів. Такі інструменти, як оцінка регуляторного впливу, дозволяють оцінити соціально-економічні наслідки державної політики ще до її запровадження. Це сприяє ухваленню відповідальних та обґрунтованих рішень.

Попри те, що відповідальна політика є невід'ємним елементом демократичного управління, її реалізація стикається з численними викликами. Однією з основних перешкод є корупція, яка підриває довіру до інституцій влади та заважає впровадженню прозорих і підзвітних механізмів управління. Наприклад, низький рейтинг України в Індексі сприйняття корупції, який публікує Transparency International, вказує на необхідність посилення боротьби з цим явищем [14].

Ще одним викликом є відсутність політичної волі до впровадження реформ. Часто політики уникають непопулярних, але необхідних рішень через страх втратити підтримку електорату. Це призводить до консервації неефективних управлінських практик і гальмування реформ.

Недостатня участь громадян у політичному житті є ще одним чинником, який ускладнює впровадження відповідальної політики. За даними деяких соціологічних досліджень, переважна більшість громадян вважають, що вони не мають впливу на ухвалення рішень, що знижує їхню активність і залученість у громадське життя. Це, в свою чергу, послаблює контроль за діями влади та створює умови для зловживань [18].

Окрім того, викликом є політична поляризація, яка загострює конфлікти між різними суспільними групами та ускладнює досягнення консенсусу щодо стратегічних питань. Наприклад, політичні кризи та популізм у багатьох країнах сприяють розколу суспільства, що ускладнює впровадження довгострокових і відповідальних рішень.

Яскравим прикладом успішного впровадження принципів відповідальної політики є досвід скандинавських країн. Наприклад, у Швеції існує високий рівень прозорості державного управління, який забезпечується через доступ громадян до документів і публічних даних. Законодавство Швеції передбачає принцип «публічності», що гарантує відкритість діяльності органів влади. Норвегія є прикладом країни, де підзвітність влади забезпечується через потужну взаємодію між урядом і гро-

мадянським суспільством. Високий рівень залученості громадян до політичних процесів створює основу для довіри до інституцій. Окрім того, антикорупційна політика Норвегії є однією з найуспішніших у світі завдяки чіткому законодавству та ефективній роботі правоохоронних органів [17].

У Німеччині велике значення приділяється механізмам оцінки ефективності політики. Наприклад, уряд регулярно проводить консультації з громадськістю щодо важливих законодавчих ініціатив. Це дозволяє враховувати думки різних зацікавлених сторін і приймати обґрунтовані рішення, які відповідають суспільним інтересам. Також демонструють цікаві приклади впровадження відповідальної політики Сполучені Штати Америки, зокрема через запровадження принципів підзвітності на рівні місцевого самоврядування. Програми відкритих даних, такі як data.gov, сприяють прозорості діяльності органів влади та залученню громадськості до аналізу державної політики [9].

Висновки. Отже, на підставі вищевказаного, можна стверджувати, що відповідальна політика є невід'ємною складовою сучасного демократичного суспільства. Її впровадження сприяє підвищенню ефективності державного управління, зростанню довіри до політичних інституцій і соціальної згуртованості. Дослідження цього феномену, що ґрунтується на міждисциплінарному підході, дозволяє не лише глибше зрозуміти його сутність, але й розробити практичні рекомендації для забезпечення відповідального управління.

Дослідження теоретико-методологічних засад феномену відповідальної політики засвідчує, що ця концепція є ключовою для розвитку демократичних суспільств і забезпечення сталого розвитку суспільства. Відповідальна політика виступає не просто набором принципів, а комплексною системою підходів до управління, яка охоплює етичність, підзвітність, прозорість та орієнтацію на суспільне благо. Залучення громадян до процесу ухвалення рішень, забезпечення відкритості влади й боротьба з корупцією є фундаментальними завданнями на шляху до її реалізації.

Проаналізовані теоретичні підходи, зокрема ідеї Макса Вебера, Джона Роулза та Дугласа Норта, підкреслюють важливість інтеграції етичних і правових принципів у політичну практику. У контексті глобалізації та посилення цифровізації стає очевидним, що відповідальна політика не лише вирішує внутрішні проблеми держав, а й формує основу для міжнародного співробітництва та забезпечення глобальної стабільності.

Практичні аспекти, такі як впровадження електронного урядування, реформа публічних інституцій і залучення громадянського суспільства, демонструють важливість сучасних технологій та інноваційних підходів у досягненні політичної відповідальності. Проте, існує низка викликів,

зокрема корупція, низький рівень політичної культури та поляризація суспільства, які ускладнюють реалізацію цих принципів. Це вимагає злагоджених дій з боку як урядів, так і громадянського суспільства.

Міжнародний досвід, зокрема приклади скандинавських країн, Німеччини та США, демонструє, що успішне впровадження відповідальної політики можливе лише за умови системного підходу та чіткого дотримання правових і етичних стандартів. Зокрема, принципи підзвітності, публічності та громадського контролю створюють умови для довгострокового сталого розвитку.

Для України важливим є адаптування цього досвіду до місцевих умов, що включає посилення антикорупційної політики, підвищення прозорості державного управління й залучення громадян до процесів ухвалення рішень. У цьому контексті важливу роль відіграють нормативно-правова база, такі механізми, як електронне врядування, та активна участь громадянського суспільства.

У підсумку, відповідальна політика є не лише інструментом підвищення ефективності управління, але й передумовою для побудови демократичного, справедливого та стабільного суспільства. Її впровадження потребує як політичної волі, так і активної участі громадян, що створює нові можливості для досягнення гармонійного розвитку держави та суспільства в умовах сучасних викликів. Подальші дослідження у цій сфері повинні бути спрямовані на розробку ефективних механізмів моніторингу та оцінки політичних рішень, а також інтеграцію принципів відповідальної політики в нормативно-правову базу різних держав. Досвід міжнародної спільноти та виклики, що стоять перед окремими країнами, свідчать про важливість системного підходу до впровадження відповідальної політики. Комплексне поєднання нормативно-правових інструментів, громадського контролю та інноваційних технологій може стати основою для ефективного врядування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Dahl R. A. On democracy. URL: <https://newuniversityinexileconsortium.org/wp-content/uploads/2022/08/Robert-A.-Dahl-On-Democracy-1998-1.pdf>. (Дата звернення: 3.12.2024)
2. North D. C. The historical evolution of politics // *International Review of Law and Economics*. 1994. Т. 14, № 4. С. 381–391. URL: <https://econwpa.ub.uni-muenchen.de/econ-wp/eh/papers/9411/9411007.pdf>. (Дата звернення: 3.12.2024)
3. OECD. The Principles of Public Administration. OECD, Paris, 2023. URL: <https://www.sigmaxweb.org/publications/Principles-of-Public-Administration-2023-edition-UKR.pdf>. (Дата звернення: 3.12.2024)
4. Prozorro. URL: <https://prozorro.gov.ua/uk>. (Дата звернення: 3.12.2024)
5. Rawls J. A theory of justice. Revised edition. URL: <https://www.cita.or.id/wp-content/uploads/2016/06/John>

Rawls-A-Theory-of-Justice-Belknap-Press-1999.pdf. (Дата звернення: 3.12.2024)

6. Sheng Y. K. What is Good Governance? United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. URL: <https://web.archive.org/web/20211006174054/https://www.unescap.org/sites/default/files/good-governance.pdf>. (Дата звернення: 3.12.2024)

7. Smith A. An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations. URL: <https://www.rrojasdatabank.info/Wealth-Nations.pdf>. (Дата звернення: 3.12.2024)

8. Stanford Encyclopedia of Philosophy. John Locke. URL: <https://plato.stanford.edu/entries/locke>. (Дата звернення: 3.12.2024)

9. The Home of the U.S. Government's Open Data. URL: <https://data.gov>. (Дата звернення: 4.12.2024)

10. Арістотель. Політика. К., 2000. 239 с. URL: <http://litopys.org.ua/aristotle/arist.htm>. (Дата звернення: 3.12.2024)

11. Вебер М. Покликання до політики. URL: <http://litopys.org.ua/weber/wbs08.htm>. (Дата звернення: 3.12.2024)

12. Загальна декларація прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text. (Дата звернення: 3.12.2024)

13. Закон України «Про доступ до публічної інформації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>. (Дата звернення: 3.12.2024)

14. Індекс сприйняття корупції. Transparency International. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/>. (Дата звернення: 4.12.2024)

15. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text. (Дата звернення: 3.12.2024)

16. Конституція України: чинне законодавство станом на 1 лютого 2023 р.: Офіц. текст. К. : Алерта, 2023. 80 с.

17. Королівство Норвегія. «Мисливці за корупціонерами». URL: <http://anticorruption.com.ua/news-korolvstvo-norvegja-mislivc-za-korupconerami.html>. (Дата звернення: 4.12.2024)

18. Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади (децентралізація) має стабільно високий рівень підтримки серед населення України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3928936-pidtrimka-naselennam-decentralizacii-zalisaetsa-na-rivni-77-opituvanna.html>. (Дата звернення: 3.12.2024)

REFERENCES:

1. Dahl R. A. On democracy. URL: <https://newuniversityinexileconsortium.org/wp-content/uploads/2022/08/Robert-A.-Dahl-On-Democracy-1998-1.pdf>. (Last accessed: 3.12.2024)

2. North D. C. The historical evolution of politics // International Review of Law and Economics. 1994. Т. 14, № 4. С. 381–391. URL: <https://econwp.ub.uni-muenchen.de/econ-wp/eh/papers/9411/9411007.pdf>. (Last accessed: 3.12.2024)

3. OECD. The Principles of Public Administration. OECD, Paris, 2023. URL: <https://www.sigmaweb.org/publications/Principles-of-Public-Administration-2023-edition-UKR.pdf>. (Last accessed: 3.12.2024)

4. Prozorro. URL: <https://prozorro.gov.ua/uk>. (Last accessed: 3.12.2024)

5. Rawls J. A theory of justice. Revised edition. URL: <https://www.cita.or.id/wp-content/uploads/2016/06/John-Rawls-A-Theory-of-Justice-Belknap-Press-1999.pdf>. (Last accessed: 3.12.2024)

6. Sheng Y. K. What is Good Governance? United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. URL: <https://web.archive.org/web/20211006174054/https://www.unescap.org/sites/default/files/good-governance.pdf>. (Last accessed: 3.12.2024)

7. Smith A. An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations. URL: <https://www.rrojasdatabank.info/Wealth-Nations.pdf>. (Last accessed: 3.12.2024)

8. Stanford Encyclopedia of Philosophy. John Locke. URL: <https://plato.stanford.edu/entries/locke>. (Last accessed: 3.12.2024)

9. The Home of the U.S. Government's Open Data. URL: <https://data.gov>. (Last accessed: 4.12.2024)

10. Aristotle. Polityka [Politics]. Kyiv, 2000. 239 p. URL: <http://litopys.org.ua/aristotle/arist.htm>. (Last accessed: 3.12.2024)

11. Weber M. Poklykannia do polityky [Politics as a Vocation]. URL: <http://litopys.org.ua/weber/wbs08.htm>. (Last accessed: 3.12.2024)

12. Zahalna deklaratsiia prav liudyny [Universal Declaration of Human Rights]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text. (Last accessed: 3.12.2024)

13. Zakon Ukrainy «Pro dostup do publichnoi informatsii» [Law of Ukraine «On Access to Public Information»]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>. (Last accessed: 3.12.2024)

14. Transparency International. Indeks spryiniattia koruptsii [Corruption Perceptions Index]. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/>. (Last accessed: 4.12.2024)

15. Konventsiiia Orhanizatsii Ob'iednanykh Natsii proty koruptsii [United Nations Convention Against Corruption]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text. (Last accessed: 3.12.2024)

16. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]. Kyiv: Alerta, 2023. 80 p.

17. Korolivstvo Norvehii. Myslyvtsi za koruptsioneramy [Kingdom of Norway. Hunters for Corruptionists]. URL: <http://anticorruption.com.ua/news-korolvstvo-norvegja-mislivc-za-korupconerami.html>. (Last accessed: 4.12.2024)

18. Reforma mistsevoho samovriaduvannia ta terytorialnoi orhanizatsii vlady (detsentralizatsiia) [Local Self-Government Reform and Decentralization]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3928936-pidtrimka-naselennam-decentralizacii-zalisaetsa-na-rivni-77-opituvanna.html>. (Last accessed: 3.12.2024)

Theoretical and methodological foundations of researching the phenomenon of responsible politics

Holovchuk Yuriy Mykhaylovych

Postgraduate Student at the Department
of Political Institutions and Processes
Vasyl Stefanyk Precarpathian National
University
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk,
Ukraine
ORCID: 0009-0005-9950-7948

The phenomenon of responsible politics is one of the key aspects of modern political discourse, which determines the effectiveness of the functioning of state institutions and the level of public trust in the political system. The relevance of this topic is due to the growth of challenges associated with political instability, the lack of accountability of government and ethical dilemmas in decision-making.

The purpose of the research is to form theoretical and methodological foundations for understanding responsible politics as a socio-political phenomenon. The article considers approaches to determining the essence of responsible politics, its structural components, as well as the impact on the quality of public administration. The research methodology is based on an interdisciplinary approach that combines elements of political philosophy, sociology, ethics and public administration. The methods of analysis and synthesis, the comparative method, the systemic approach, as well as the modeling method were used, which allows determining the potential consequences of implementing the principles of responsible politics. The results of the study demonstrate that responsible politics is based on the principles of accountability, transparency, morality and orientation towards the public good. The application of these principles contributes to increasing the efficiency of public administration. It has been established that one of the key tools for implementing responsible politics is active interaction between civil society and state institutions. The study provides an opportunity to form the basis for further practical developments in the field of ensuring responsible political governance and creating mechanisms for assessing the effectiveness of political decisions.

Key words: responsible politics, accountability, transparency, political ethics, public administration, civil society, public policy, political responsibility, management decisions.